

Frøavlermøde den 17. november 2020 om økologisk frøavl på Hotel Sabro Kro.

Der deltog 57 frøavlere på årets møde om økologi.

Direktør Lasse Bech informerede om driften af DSV Danmark A/S og på koncern niveau. Både omsætning og overskud før skat var steget i forhold til foregående år. Effektiviteten var igen i år øget og omkostningerne udgjorde en stadig mindre del af omsætningen.

Kapaciteten på renserierne var øget i begge afdelinger for at kunne håndtere årets høst i forhold til at kunne servicere kunderne med rent frø til tiden. Det samme gjaldt den månedlige eksport som også i år slog ny rekord.

Arealet med økologisk frø i Danmark var i 2020 på et højt niveau, og den langsigtede trend er stigende. Danske frøavlere er blevet dygtige til at producere økologisk frø med høje udbytter og gode tekniske kvaliteter.

Avlschef Carsten Jørgensen viste også i år nogle høje frøudbytter i forhold til 5 års gennemsnittet. Frøudbyttet pr. ha i alm. rajgræs og hvidkløver var i år hele 17% højere end normalt. Det var kun i rødkløver og strandsvingel, hvor udbytterne var under middel. Samlet set endte frøudbytterne pr. ha på hele 25% over normalt. En ganske flot præstation af vores frøavlere, som nu for andet år i træk har leveret højere udbytter end normalt. Grundet de høje udbytter sættes produktionen af alm. rajgræs og hvidkløver lidt ned til det kommende år.

Rensesvindet var i alle arter under gennemsnittet bortset fra i hvidkløver, hvor svindet var lidt højere end normalt. Det betyder økonomisk set meget for en enkelte frøavler, når der leveres en råvare med lavt svind, og samtidig bliver vores rensemaskiner meget mere effektive, når mængden af affald begrænses på mejetærskeren.

Alle frøavlere bliver målt i forhold til 5 års resultaterne hos deres kollegaer på udbytte i kg/ha, rensesvind, spireevne, renhed, rettidighed, opbevarings muligheder og tørringsfaciliteter. På den måde kan hver frøavlere styrke og svage sider identificeret og kvantificeres. Fremadrettet kan analysen forhåbentlig være med til at øge effektiviteten hos den enkelte frøavler med højere udbytter og bedre kvaliteter til følge.

Kontrakt vilkårene er blevet opdateret med følgende:

1. Som dokumentation skal man gemme mindst en af mærkesedlerne fra basisfrø sækkene.
2. DSV Frø Danmark kan kræve arealer opløjet/kasseret før høst, hvis der er overvejende sandsynlighed for, at renvaren ikke kan certificeres grundet forurening med ukrudt.
3. Avler skal på opfordring give DSV Frø Danmark adgang til elektronisk logbog vedrørende pasningen/behandlingen af frø- og udlægsmarkerne.
4. De frømarker, som skal høstes det kommende år, må ikke være anmeldt som MFO afgrøder det foregående efterår, da det kan forhindre den rette behandling af marken.
5. Avler skal som udgangspunkt kunne oplagre høsten, indtil DSV Frø Danmark ønsker frøet leveret.
6. Hvis frøet skal suges ud fra lageret, bør avler stille mindst en medarbejder til rådighed ved selve læsningen af frøet.
7. Frøet afregnes bedst muligt og i henhold til ovennævnte bestemmelser, idet normalkvaliteten betales med DSV Frø Danmarks gennemsnitspris for den pågældende art og/eller sort. Præcision af ovennævnte slettes.

Lektor Sabine Ravnskov fra Aarhus Universitet fortalte om jordens indhold af mykorrhiza svampe, og hvordan man selv via sædskifte og jordbearbejdning kunne fremme indholdet. Der er en stor effekt på roddannelsen og næringsoptagelsen i planterne og dermed udbytterne, hvis indholdet af mykorrhiza svampe kan øges i jorden. De fleste afgrøder kan være med til at opformere svampene, hvorimod korsblomstrede afgrøder ikke har den evne.

Frøavlskonsulenterne Anders Bækgaard Lassen og Danie Mejer satte fokus på etablering og vigtigheden af, at både dæksæd og udlæg sås i korrekt dybde og mængde så etableringsforholdene er optimale. Vi ser igen i år udlægsmarker, som mislykkes grundet en for dårlig etablering. Udlæg i hestebønner ser ud til lykkes endog meget bedre end i korn, og samtidig får græsset hele ca. 30 - 50 kg N pr ha mere med fra hestebønnerne end fra en kornmark. Hestebønnerne bør prioriteres i sædskiftet og bør være med udlæg af græs til næste års frømark.

Vi har efterhånden fået en stor erfaring med mekanisk bekæmpelse af ukrudt i rajgræsmarkerne. Her kan der enten anvendes en halmstrigle eller en alm. forårsharve. Men det forudsætter, at etableringen er optimal, så rajgræsplanterne har en tilstrækkelig størrelse og med et stort rodnet, som kan modstå behandlingen om foråret. På den måde kan blandt andet selv rapgræsser, hyrdetaske, fuglegræs, ærenpris, stedmoder og tvetand bekæmpes effektivt. Kamiller kan være svære at bekæmpe, da deres pælerod ofte gør dem i stand til at overleve behandlingen.

Igen i år har vi set, at afgræsning med får er en fantastisk måde at fjerne materiale og ukrudt fra marken. Frøavlere med alm. rajgræs, som får markerne græsset af, øger i gennemsnit udbytterne med ca. 139 kg pr. ha.

Gylleudnyttelsen var i foråret særdeles dårlig i langt de fleste græsfrømarker. Jo højere tørstof indhold, der var i gyllen, jo dårligere så den ud til at virke. Forventningerne til frøudbytterne var i maj måned noget under normalt. Men så kom varmen, og mineraliseringen af kvælstoffet i jorden gjorde, at planterne genvandt den manglende vækst fra marts og april. I de marker gyllen blev nedfældet var udnyttelsen høj fra starten af vækstsæsonen.

Det er vigtigt at få markerne høstet, inden frøspildet sætter ind. Første del af høsten var vanskelig grundet næsten daglige regnbyger, hvorimod sidste del af høsten forløb under mere optimale forhold.

Det er af afgørende betydning, at ens tørreri er optimeret til frøarealets størrelse og at der er luft nok til rådighed. Dels øger vi udbytterne år for år, og dels øges arealerne hos dygtige økologer. Spireevnen indgår i omregningen fra renvare til normalkvalitet, hvilket danner grundlag for afregningen. Derfor kan der nemt mistes ca. 1.500 kr. pr. ha, hvis spireevnen falder 10% point og med ca. 30 ha pr. frøavler kan tabet hurtigt løbe op i ca. 45.000 kr. For de penge kan der købes meget luft fra en ny blæser.

Efter middagen fortalte fem dygtige frøavlere om deres erfaringer med økologisk frøavl på deres bedrifter. Budskabet var, at arbejdet skulle gøres optimalt, og at man ofte får en god betaling for en ekstra indsats, både når det gælder rettidigheden, ukrudtsbekæmpelsen og anvendelsen af næringsstoffer til frømarkerne.